

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 105:5

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Dr K. Farnhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Groenheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelslein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr J. Thijse, Meppel; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielinga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Druckers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland en Ned-Indië f7.50 per jaar.
Advertentiën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Kerstfeest. — Uit de Schrift: Voorhof des Hemels (Kerstmis). (Lucas 2:9 midden). — Kerkelijk Leven: Mag met een verbeterde bijbelvertaling langer gedraaid? XI Petrus van Mastricht over het spreken van de slang. II. — Populair-Wetensch. Schetsen: Apocriefe Kerstgedachten. — Muzikale Kroniek. — Opvoeding en Onderwijs: Van studeren. — Literatuur en Kunst: Het „psycho-pathologisch element“ in de moderne romanliteratuur I. — Perschoonw. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

KERSTFEEST.

Kerstfeest heeft steeds een eigenaardige bekooring gehad. Het wordt gevierd in een sfeer van intimiteit en over de blijde Kerstdagen gloort een glans van vreugde. Geen der Christelijke feesten neemt zoozeer een eigen plaats in. Het jaargetijde dwingt tot huiselijkheid, de kalender wijst naar het jaar-einde, en er ligt iets van weemoed in het afscheid van de donkere dagen, maar meer van vreugde in het begroeten van het licht der liggende sonnewegen.

Kerstfeest ligt verweven in ons volksbestaan, 'tis vergroeid in het bewustzijn van de rassen, uit welke onze natie groeide. De oude Germanen, die in den tijd van de overwinning van den dag op den nacht hun twaalfnachten-feest, hun Joelfeest vierden, lieten in dien „mid-winter-tijd“ de veeten rusten en de vrede werd menigmaal hersteld, daar waar jarenlange twist heerschte. Van den eersten tot den laatsten nacht in de periode, die thans die is van Kerstmis tot „Drie Koningen“ was zelfs de jacht gestaakt, omdat men alles gelegenheid wilde bieden het feest van het winnende licht blijde te vieren.

En wanneer straks de Kerk op deze dagen het Kerstfeest aan de Germaansche stammen geeft te vieren, dan is er een onmerkbaar overglijden uit het blijde Joelfeest naar het vreugdevolle Christfeest.

Ook daardoor ligt er, vooral in Noord-West-Europa iets diep in de volksziel, dat aan de genieting van Kerstfeest een mystieke inslag geeft. Het is altijd weer het intieme, dat zoo bekoort; en het aanwezig zijn van een „sfeer“, dat ons zoo trekt.

Geen wonder dan ook, dat de Kerstboom vooral in Noord-Duitsland in vele families het wezenlijke van Kerstfeest schijnt uit te maken. De gehele familie rond den Kerstboom en haar verrassingen, dat is het toppunt van feestelijkheid in menig gezin in die strek; in menig gezin, waar men tot de „stemming“ van het ras van voorheen terugkeerde.

En de geest, die op deze stemming speculeert schijnt het al meer te winnen. De intimiteit van Kerstfeest wordt zoo gemakkelijk als het eerste en het beste gezien.

Daarbij komt dan, dat ook datgene, wat de Christenheid op Kerstfeest gedenkt, inderdaad tot het wekken van die „stemming“ medewerkt. Het „kindeke in de kribbe“ is zulk een liefelijk object voor moderne meditatie. Jezus, het kind, is zoo lief en zoo zoet.

En men zingt zoete zangen zoo zuiver-zedig; men vindt vele vooysekens voor 't bezingen van „kindertjes“ in „wiegekens“.

Er is iets in deze Kerstfeest-viering, dat blijde stemt.

Onze onrustige wereld schijnt tenminste eens een enkele maal rust te zoeken; er schijnt ten minste een enkele maal neiging te zijn de schellichtende lamp van het druk doenerige leven, dat zoo koud en zoo hard voorbijgaat, met rose dek-papier te willen omhullen; men schijnt althans éénmaal per jaar de schittering van het volle kunstlicht op het valsche-paarden-en-klatergoud-geblaker te willen temperen, door alles wat leven is te plaatsen in een mystieke sfeer. Roode lampen en roode tulpen; rood papier en roode franje is ditmaal het siersel.

Dat geeft inderdaad een andere stemming.

Daarin is iets, dat meestal wordt gemist.

En toch....

Dit stemt tot zoo groote smart, dat het in den regel in zijn wezen niet anders, dan een, vaak maar al te goed gelukte poging om twee dingen te bereiken. In de eerste plaats, dat men iets kan geven, waardoor de in de volksziel levende behoefte aan stemming en huiselijkheid, ook op straat bij 't kijken naar d'étalages en de gevulde café's, ook in cabaret en bioscoop, ook in theater en danszaal kan worden bevredigd. En in de tweede plaats geeft dit gedoente iets van afwisseling in het vermaak-leven, dat door duizenden wordt begeerd; ook hier is het de telkens aanwezige behoefte aan een nieuwen prikkel, aan aandoening van geheel anderen aard telkens weer, die moet worden bevredigd. Zoo brengt Kerstmis immers variëteit in het leven der geneugten!

Zeg nu niet, dat we hier enkel maar zien, hoe slim en listig de verleiding lokt. Ook dat is waar. Er is geen tendenz in de ziel van het volk, geen „behoefte“ in het bewustzijn van het „ras“, die niet wordt uitgebuit door het cultuurleven van onzen tijd, om ze te geven een „gelegenheid“, die zich dan tot een „genegenheid“ wendt.

Maar hier is ook iets anders.

Er is hier ook het bewijs van de armoede der zielen, die in het pret-leven onzer dagen opgaan. Wij, die weten, hoe ledig Kerstfeest moet zijn zonder den Christus Gods, verstaan ook, hoe arm de vreugde van dit feest is, wanneer het enkel wordt beleefd in rozen schijn en rooden gloed. Die gekleurde lampen, die omwikkelde ballons geven een anderen schijn. Ja, aan den buitenkant. Maar inwendig blijft de mensch dezelfde arme, of hij danst bij een lamp van duizend kaarsen, of in de mystieke sfeer van getemperd licht.

En zoo gezien vervult ons de Kerstfeestviering, zooals wij die telkens weer opmerken, met mededogen voor de leegte harten, voor de arme geesten, voor de „stemming“genieters in keurig „in stemming gehouden“ feestzaal.

En geen engeltjes aan den kerstboom brengen daarin verandering: ze zijn van papier. En geen brandende kaarsen tusschen groene takken veranderen dit: ze branden wel weg.... en dan is het uit....

Zal Kerstfeest waarlijk een feest zijn, dan moet het Kerst-feest, dat is: Christus-feest wezen.

Ook hierin is evenwel zoo groot gevaar voor den schijn.

Het „kindeke“ in „de kribbe“ is zoo teer. Zoo liefelijk. Er is een neiging om er bij te knielen en het te kussen. Om het te brengen onze geschenken. Om veel te spreken van den „lieven Jezus“....

Dat kan goed bedoeld zijn.

Maar er is toch iets in, dat Jezus dikwerf mist. In het zoete spreken over „het lieve kind“ is menigwerf het klare bewijs van het niet verstaan van dit kind.

Uit de oude christelijke kerk stamt een eigenaardige legende, die ook nu nog leerzaam is, al is het slechts een legende.

Men verhaalde als volgt: Toen de drie wijzen uit het Oosten tot Jezus kwamen, waren ze vergezeld van een zwarten knecht. Ze telden hem niet, en achter hen stond hij nieuwsgierig en hij bewonderde het kindeke Jezus. Toen legde de eerste wijze zijn gave op Jezus' hoofdkussen. Hij gaf zijn goud. En Jezus bewoog zich niet. En de zwarte knecht schrok, wijl hij geen geschenk had. Toen kwam de tweede wijze, en gaf zijn gave: wierook bracht hij uit het verre land. En het kindeke Jezus bewoog zich niet. En de zwarte knecht vreesde, wijl hij niets had aan te bieden. Toen kwam de derde wijze en hij offerde zijn myrrhe. En Jezus merkte daar niet op. En toen de wijzen heengingen, boog zich de zwarte knecht over het kindeke en er viel een traan uit zijn oog op Jezus' hand: hij had niets te geven, daarom weende hij. Maar toen zijn traan viel op Jezus' hand,

streekte het kindeke zijn handen uit en valde den zwarten knecht om zijn hals, en kuste hem. „Als toen“, zoo luidt de legende, „Jezus had kunnen spreken, dan zou hij gezegd hebben: ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekeering“.

Zie, Jezus wil niet allereerst bewonderd worden.

Hij wil geloofd worden.

En wie Jezus gelooft, ziet in hem den Christus Gods, die allereerst gekomen is, voor ons, die hem niets kunnen aanbieden.

Hij werd arm, omdat wij arm zijn.

Hij werd arm, opdat hij ons zou rijk maken.

En zoo hebben wij allereerst Kerstfeest te zien als het feest van de komst van den Zaligmaker van een iegelijk, die in hem gelooft.

Op Kerstfeest gedenken we de komst van den Zoon van God als mensch.

God spreekt door den Zoon.

Die sprake Gods is de volheid van het goddelijk spreken; ook voorheen sprak God; nu evenwel komt zijn volle openbaring tot de Zijnen.

Maar Christus komt ook tot de wereld; Hij verschijnt als historische figuur; en ons Kerstfeest te kunnen zien in het licht van alle gebeuren, en alle gebeuren in het Licht van Kerstmis is het noodig, dat we Christus' komst ook als zoodanig verstaan.

Wanneer Christus toch komt, wanneer God zich in Hem openbaart, dan kan het niet anders, of Hij komt als de handhaver van de eer aan den Schepper temidden van Zijn schepping. Deze schepping wil den Schepper dwingen en binden; de zonde maakte deze schepping, maakte speciaal den mensch Gode vijandig. Nu moet God in de zondige wereld Zijn eer handhaven. Wanneer God dooft en slaat en treft, dan is dat niet om Zijn schepselen pijn te doen, maar omdat Hij Zijn eer als de Souvereine moet redden tegen onze aanvallen.

En Christus' komst in het vleesch is dan het machtige feit, waardoor God de handhaving van Zijn eigen Souvereiniteit uitwerkt. Want Christus' komst is ook een komst ten gerichte. Christus komt om te verzoenen, maar steeds „in betooning van de rechtvaardigheid Gods“. Hij is dan ook tegelijk de Verlosser en „de steen des aanstoots en de rots der ergernis“. Hij is „de val en de opstanding van velen in Israël“.

Christus als het Woord is dan ook gekomen om te handhaven de eere Gods in meest breeden zin. En de diepste oorzaak van Zijn komst is niet ons ongeluk en onze armoede, maar de eer van den drieëenigen God.

„Het Woord“ Gods nu is het soevereine Woord, het Woord, waardoor alles is geschapen en nog alles wordt gedragen. Dat Woord is ingegaan in de schepping voor de handhaving van Gods eer in deze desolate wereld. Dat Woord is de diepere oorzaak van de wijsbegeerte der Grieken en de logica in de scholen der filosofen. Dat Woord mainteneert in deze wereld Gods eer, tot het einddoel is bereikt, en het koninkrijk aan den Vader weer wordt overgegeven. Dat Woord is in het oordeel over de Baalspriesters, en het is in de vreugde voor de weduwe te Sarepta. Dat Woord is overal waar Gods eer moet worden opgehaald uit het stof, uit de diepte, waarin wij die neerwierpen.

En dat Woord nu, die Logos, is vleesch geworden. Hij die alles droeg, is ingegaan in onzen staat.

En God spreekt tot ons door den Zoon. En Gods Zoon werd mensch. En heeft ons God verklaard.

Als we dan vieren het feest van de vleeschwording van dat Woord, dan vieren we het feest van de geboorte van Hem, die, door recht en gerechtigheid heen, ons redden zal, opdat God Zijn eer weer ontvangt.

